

Інформаційна довідка про діяльність публічних бібліотечних установ області у 2019 році

(інформація за річними текстовими звітами
районних та міських бібліотек області)

2020 р.

КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека імені О.Ольжича»

Житомирської обласної ради

науково-методичний відділ

Інформаційна довідка про діяльність публічних
бібліотечних установ області
у 2019 р.

(інформація за річними текстовими звітами
районних та міських бібліотек)

Житомир, 2020 р.

Інформаційна довідка про діяльність бібліотечних установ області за письмовими звітами 2019р. / КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека імені О.Ольжича», НМВ; уклад. З.Димарчук, Ред. Г.Врублевська.– Житомир,2020.– 45с.

В даному виданні вибірково подаються кращі напрацювання бібліотечних працівників районних, міських та сільських книгозбірень області у 2019 році. Аналіз матеріалів свідчить, що майже всі працівники врахували і зважили на подані обласною методичною службою рекомендації щодо звітності (лист від 07.11.2019 р.) і подали звітний письмовий документ в повній мірі в більшому обсязі. Це дало змогу оцінити їх діяльність протягом звітного року більш об'єктивно.

Формування бібліотечного фонду у звітному році наповнювалося із бібліотечного колектору, книжкових магазинів, видавництв України, приватних друкарень, обласних бібліотек та подарунків (найбільше подарункових видань отримала міська бібліотека м. Коростеня – 1700 прим.). Доповненням до книжкової продукції була періодика, що дозволяло в деякій мірі задовольняти інформаційні запити на актуальну тематику. На жаль, не всі книгозбірні отримали бюджетні кошти на передплату періодичних видань. У зв'язку з мізерними надходженнями до сільських бібліотек, працівники ЦБ формували комплекти видань для них (на замовлення) та використовували МБА. Найактивніше цією послугою користувались в Коростишеві. До речі сюди, з благодійної організації «Бібліотечна країна», надійшло 224 книги на суму 10708 грн.

Активно велось вивчення зошиту незадоволеного запиту та «Картотеки докомплектування», визначалися прогалини в комплектуванні. Задля збереження фонду проводилась періодично інвентаризація. Як свідчать звітні дані, продовжується, а в деяких бібліотеках завершується робота з переведення фонду на УДК. В кожній центральній бібліотеці області проводиться методичне забезпечення цього питання. Так в ЦМБ м. Коростеня, підготовлено і видано збірник матеріалів «Вивчення бібліотечного фонду, як спосіб його актуалізації», проведено семінари-практикуми з питань індексації документів в Олевську, Брусиліві, Новоград-Волинську, Бердичеві та тренінги для бібліотекарів регіону.

Для того, щоб книжкові і періодичні надбання в повному обсязі дійшли до користувача, в книгозбірнях діють системи інформаційного обслуговування, які надають інформацію у зручній формі і відповідно до потреб. З метою ефективного інформаційного забезпечення користувачів повсемісно проводилось індивідуальне та групове обслуговування різними формами роботи в режимі запит-відповідь.

Так, День інформації «Інформаційний ресурс бібліотеки на допомогу абітурієнту» та День спеціаліста «Престиж спілкування рідною мовою» проведено Баранівською районною бібліотекою для учнів та педагогів ліцею. Досить насиченим був проведений в Малинській районній бібліотеці День бібліографії до Дня писемності та мови «Ярослав Мудрий – світоч Київської Русі», в Попільнянській – за темою «Довідкова література – інструмент пізнання», «Невідомі сторінки відомих біографій» та «Книги в ХХІ столітті – виняток чи повсякдення?» в Коростенській районній бібліотеці. В Народичах проведено Тиждень забудькуватого читача «Згадай про неповернуту книгу», ведеться облік загублених читачами видань.

Активному доведенню нової бібліографічної інформації до споживачів і розкриттю інформаційних ресурсів сприяє групове та масове інформування за допомогою різних форм в ЦМБ м. Коростеня та філіалах. Популяризацією знань проводили фахівці за допомогою бібліотечних уроків, інформаційних інструктажів, бібліографічних детективів та ін. Проведено семінар-практикум «Нові проблемні питання, які часто друкуються на шпальтах газет». Загальносистемний День бібліографії «Навколо «Коронації» найкраще коло нації» був спрямований на популяризацію сучасної української літератури. На засідання Ради при директорі було винесено питання «Точність, повнота та єдність аналітичного опису для якісного виконання функцій ДБА».

Цікавими були цикли заходів з питань довідково-бібліографічної та інформаційної роботи в бібліотеках ЦМБС м. Новоград-Волинська. У 2019 році підготовлені та вийшли друком 2 випуски інформаційних бюлетенів, 12 випусків списків «Новоград-Волинщина на сторінках преси». Створено банк даних по забезпеченню прозорості рішень місцевого самоврядування. З метою ознайомлення користувачів з фондом періодичних видань проведено День періодики за назвою «У калейдоскопі яскравих сторінок».

Загальносистемний День інформації – «Книга – лікар душі» в рамках якого проведено бібліотечний квест та перегляди відеоматеріалів «Шарджа – Всесвітня столиця книги 2019 року» та «Кращі бібліотеки світу». Значна робота в даному напрямку велась в ЦМБ м. Бердичева. Серед інших з ефективністю проведених заходів – День інформації «Оноре де Бальзак і Бердичів», «Мій Бердичів і мої книги», профорієнтаційні години «Шлях до дорослого життя», веббібліографічні покажчики і списки електронних ресурсів до дипломних та курсових робіт. Розуміючи як бібліотечно-бібліографічні знання потрібні користувачеві, працівники проводили тренінги, практикуми, індивідуальні заняття, інтерактивні уроки.

Щоквартальні інформаційні списки «Наш район на сторінках преси» видається Малинською райбібліотекою. Рекомендаційні списки до Всесвітнього дня охорони довкілля та 125-річчя від дня народження О. Довженка підготовлено і видано працівниками Попільнянщини.

З метою формування інформаційної культури у читача, складалися списки нових надходжень та інформаційні листи в Олевській ЦРБ за назвами «Люби своє! Читай українське», «Нове покоління вибирає це...», організували День інформації «Чудова преса на всі інтереси». А в Житомирському районі проведено День інформації «Як народжувалась Огієнківська нагорода» та «Видатні місця України», Коростишівському – «Україна – нація героїв» та «Інформаційно-бібліографічна освіта, як чинник професійного зростання». Система інформаційно-бібліографічного обслуговування в бібліотеках Ємільчино також включає весь комплекс форм групової та індивідуальної інформації. Рубрика Exlibris, яка міститься в місцевій газеті «Народна трибуна», періодично знайомила користувачів з новими надходженнями. З появою Інтернету бібліотечні установи області стали закладами соціокультурної сфери, де забезпечено конституційне право людини на вільний доступ до інформації.

Публічні центри регіональної інформації спрямовували свою діяльність на якнайповніше задоволення інтересів та запитів користувачів різних соціальних верств. Відкритий в межах програми «Бібліоміст», центр інформації – невід’ємна частина інформаційних ресурсів Малинської ЦРБ. На стенді «Інформуємо, пропонуємо, надаємо» працівники розмістили багато цікавих, необхідних для користувача матеріалів, проведені у звітному році уроки інформаційної грамотності «Разом для найкращого Інтернету», цикли тренінгових занять, практикумів, консультацій. В районі 11 сільських бібліотек підключені до мережі, для них проведено працівниками ЦБ практикум «Методика проектування, створення та використання мультимедійних презентацій у роботі сільської бібліотеки». За допомогою Інтернетпослуг бібліотеки Житомирського та Олевського районів, що мають змогу надати такі послуги, залучили користувачів до віртуальних подорожей, відеороликів, надавали вебінформацію.

Як показав статистичний аналіз Овруччини, відвідування користувачами Інтернет-центру у 2019 р. на жаль зменшилось на тисячу користувачів. Причиною згасання інтересу до відвідування молоддю Інтернет-центру працівники вважають поширення смартфонів. Користувачі віком понад 40 років продовжують активно відвідувати Інтернет-центр. Серед інших послуг вирізняється високий рівень он-лайн спілкування. Для користувача – постійнодіючий інформстенд, деякі матеріали представлені на блозі «Овруч-Бібліо-Фест», у 2019 р. на ньому було створено 126 публікацій та поновлено 6 оглядових сторінок. Велика допомога була надана вступникам до навчальних закладів. Працівники протягом року брали участь у всіх масових заходах, проведенні Лібгеленджу «Літературні вподобання молоді нашої громади». В Олевську у 9-ти бібліотеках району діють Пункти вільного доступу до Інтернет-мережі за підтримки програми «Бібліоміст» та фонду «Монсанто». Ними скористались 1,5 тис. користувачів, а близько 12,5 тис. відвідали сайти.

Широко користуються зоною WI-FI. Близько 850 користувачів скористалися Інтернетом у м. Новоград-Волинську, а сайт ЦМБ переглянуто близько 8,5 тис. разів. Для відвідувачів проводилися різноманітні навчання, відеопрезентації, перегляди, подорожі. Щоб визначити ефективність роботи центру – проведені міні-опитування «В комп'ютері – новини, у книзі – життя», ведеться аналіз зошиту відгуків «Інтернет-центр – це...».

У ЦМБ м. Коростеня працювала школа комп'ютерної грамотності на базі інформаційного відділу. Інтернет-сервіси бібліотек міста забезпечують користувачів усіма можливими інструментами для спілкування один з одним. Серед бібліотек проведено конкурс відеороликів «Портфоліо моєї бібліотеки» та відеоролик «Книга у незвичному форматі». Ефективним блогом у висвітленні інформації є блог «Бібліо-Шелест». Цікаві напрацювання мали бібліотеки-філії. Зокрема: літературні шопінги, флешбуки, кліп-огляди, слайд-презентації з використанням буктрейлерів, Інтернет-профбутики, «казки – time» та ін.

Одним із ефективних методів створення позитивного іміджу бібліотеки та підвищення її авторитету серед місцевих громад були акції. Багато років тому започаткована в бібліотеках області акція «Подаруй бібліотеці книгу», мала місце і в звітному році, фонди бібліотек поповнились подарунковими виданнями, особливо письменників-краян.

«Бібліотека просто неба» – така акція проводилась в Хорошівському, Андрушівському, Ємільчинському, Коростенському та Житомирському районах. Під час такої акції райбібліотекою Коростеня було організовано книжково-кулінарне шоу «Готуємо разом по кулінарній книзі». До 125-ої річниці від дня народження Т. Г. Шевченка, бібліотеки Малинщини провели ряд заходів в рамках акції «Вічна і свята Шевченківська весна», яку ініціювала ЦБ. Цікавими були заходи проведені в бібліотеках сіл Щербини, Федорівка, Малинівка, Пиріжки.

До Дня вишиванки в бібліотеці ім. В. Скуратівського пройшла тренд-акція «Хто прийде у вишиванці, тому кава в філіжанці». Кожен охочий долучився до свята та взяв гарну книгу. У 2019 р. у Черняхіві започаткована акція «Дай руку друже», спрямована на допомогу родинам, де є діти з особливими потребами. Також тут відбулося ряд змістовних заходів в рамках акцій «Книга українському воїну» та «Синьо-жовтень» (до Дня козацтва). Напередодні Всесвітнього Дня книги та авторського права, бібліотекарі стали учасниками молодіжно-культурної акції «Бібліоніч: Таємниці книжкового світу» в програмі якої: флешмоб «Читай і будь успішним», вечірній кінозал та ін. Цікава рекламна акція пройшла в бібліотеці-філії №3 м. Новоград-Волинська «Якщо ви не йдете до бібліотеки, тоді вона йде до вас». Бібліотекарі відвідали всі громадські місця одного із мікрорайонів міста та провели заходи.

До Всесвітньої акції «16 днів проти насильства» з листопада по грудень проведено декаду правових заходів для молоді педагогічного та медичного коледжів працівниками ЦМБС м. Бердичева. Просвітницько-профілактична гра «Рожеві окуляри» відкривала цикл інвентів. Ряд цікавих заходів патріотичного спрямування провели бібліотекарі Житомирського району в рамках акцій «Бібліотека захисника» та «Подаруй малюнок миру солдату».

З метою кращого залучення до читання бібліотекарі Ємільчинського району провели акції «Кидай мишку – бери книжку» та «Читання теж імідж» (сс. Руденька та Березники). В рамках акції «Бібліоніч» крім багатьох цікавинок – виставка книг «Нічне бібліоасорті» та валіза «Забери мене з собою» (ЦБ).

Традиційно бібліотеки нашого регіону відзначали День Соборності. У 2019 р. до цього свята та з нагоди 100-річчя Акту воз'єднання УНР та ЗУНР в центральній бібліотеці Чуднова було підготовлено експозицію «І обнялися береги одного вічного народу» та проведено огляд літератури «Україна Соборна».

Разом з працівниками районного Будинку Культури, працівниками бібліотеки Черняхова було організовано та проведено свято «На шляху до Соборності України». В бібліотеці с. Гошів, Овруцького району, – історична година «Україна – Соборна держава! Ще не вмерла і не вмере її слава», а в с. Кичкирі, що в Радомишльському р-ні, – «Соборна духом Україна». Для учнів професійно-технічного ліцею, що в Пуліні, бібліотекарі провели тематичну годину «Соборність – це єдність і злагода», надали можливість переглянути відеоролик «Сила величної Злуки». Калейдоскопом неймовірних цікавинок «Моя Україна – батьківщина єдина» та уроками державності відзначили це свято в бібліотеках Попільнянщини. Бібліотекою-філією №5 м. Новоград-Волинська для молоді було організовано пізнавально-історичну годину «Злука в ім'я Соборності». Патріотична година «22 січня – День Соборності України» проведена працівниками ЦМБ м. Бердичева для громади міста. З 22-29 січня в бібліотеках ОТГ та ЦБ м. Коростишева відбулися масові заходи присвячені цим пам'ятним датам: відеопрезентація в бібліотеці с. Стижівка, сс. Більківці, Кропивне та Щеглівка – історико-патріотичні альманахи «Священна пам'ять в спадок нам дана». В бібліотеці с. Закусили (Народицький р-н) серед молоді проведено літературну вікторину «Соборність: історія та сьогодення» та в бібліотеці с. Н. Дорогинь – історичну годину «Сила нації в її єдності». Обговорення різних питань відбулося на засіданні круглого столу місцевої громади в Коростенському р-ні (с. Ходаки) за темою «Соборність – з'єднаність духовності та сили». Інші масові заходи, щодо цього, проведено в сс. Дідковичі, Лісівщина, Кожухи.

До Дня Соборності в бібліотеках сс. Андрієвичі, Підлуби та Серби, Ємельчинського району, працівниками підготовлено та проведено бібліографічні огляди, літературно-музичні композиції, історичні віконця. В Любарському Будинку культури працівниками ЦБ був представлений історико-патріотичний екскурс «Україна: соборна, вільна, сильна» та проведено мультимедійну презентацію. Змістовні заходи проведені в

книгозбірнях сіл Волиця, Привітів, Кириївка, Авратин. Працівником Юрівської бібліотеки, для молоді, проведено інтелектуальну вікторину-конкурс «Як я знаю Україну». Література даної тематики була широко представлена на книжкових виставках та тематичних полицях книгозбірень. Розмаїттям різноманітних за формою проведення масових заходів відзначили бібліотечні установи День Незалежності. В районній бібліотеці Романова проведено патріотичний екскурс «Благословенні кольори української землі» в селах – літературні свята «Моя вільна держава, і з нею пов'язана доля моя». До 28-ої річниці проголошення Незалежності України, в рамках акції «Бібліотека просто неба», бібліотеки м. Коростеня взяли участь у загальноміських святкових урочистостях. У міському парку культури була виставлена книжкова інсталяція «Україна – нація героїв».

Попільнянська ЦБ провела відеомандри «Усе моє, що зветься Україна» та вуличну акцію «Книга шукає читача». Працівники Бердичівської райбібліотеки напередодні свята організували і провели інформаційно-пізнавальний мікс «Вся Україна поруч – доторкнись» та в с. Романівка – літературно-музичний вечір «Тільки одна на Землі Україна, а ми її дочки й сини». Викладка літератури «Миті української незалежності» підготували працівники ЦБ Коростишева, а тиждень інформування «Незалежна воля твоя, Україно!» було об'явлено в бібліотеці для юнацтва. Інсталяцію правічних символів України – рушників, калини, барвінку, чорнобривців та стиглої пшениці підготували працівники ЦБ як подарунок жителям Овруцької громади в переддень Дня Незалежності. До свята у відділі обслуговування була представлена книжково-ілюстративна виставка. В Малинському та Черняхівському районах відбулися патріотичні акції «З Україною в серці» в бібліотеці с. Ворсівка – пісенний марафон «Сльозами вмита, піснею сповита», аукціон цікавих повідомлень «Визначні українці», флеш-моб «Україна – це я» в ЦБ-ках.

Годину національної символіки «Свята спадщина» було організовано в ЦБ Коростишева, в Ружині бібліотеки долучилися до загальнорайонних урочистостей та взяли участь у конкурсі «Найкращі побажання для своєї держави». На патріотичному піднесенні пройшов поетичний марафон «З любов'ю до України» та представленою краєзнавчою експозицією «Ними пишається наш край» в ЦБ Олевська. Годиною державності, літературно-музичною композицією, флеш-мобом та іншими масовими заходами відзначили це свято бібліотеки в Баранівці та Андрушівці. В ЦБ м. Малина працівники бібліотеки оформили фотозону, провели перегляд літератури з коментарем та слайд-бесіду. В Бердичівській районній бібліотеці відбувся інформаційно-пізнавальний мікс «Вся Україна поруч – доторкнись», а Дні державності, уроки єднання та історичні екскурсії – в Брусилівській. Бібліотеки сіл Троянова та Сінгури, Житомирського району, провели патріотичні репортажі «Цвітуть наче квіти у полі, знамена жовто-голубі» та «З віків прийшов цей стяг до нас».

В представлених звітах більш масштабно, ніж в минулому році, висвітлена робота з організації та проведення заходів по героїзації осіб, які віддали життя за Україну, вшанування їх пам'яті та підтримку і розвиток української ідентичності. В бібліотеках Малинщини проведено акцію «Герої ХХІ століття: мужні сини Малинщини». В рамках акції-презентації книг, розгорнута галерея портретів, виставки пам'яті, патріотичні уроки. В бібліотеці с. Пиріжки зворушливо пройшов вечір-подяка «Янголи Інститутської». В бібліотеках сіл Биківка, Садки, Гвіздярня та Станіславівка склали гідну шану учасникам АТО провівши ряд заходів за їх участю (Романівський р-н). День Гідності та Свободи України відзначено в Андрушівській ЦБ роботою відеолекторію, зокрема проведенням відеолекції «Ціна єдності і волі України». В центрі культури і дозвілля Пулина проведено патріотичну годину для молоді «Україна – країна нескорених». Дуже виважено до цього питання віднеслися бібліотекарі Черняхівщини. Тут,

з метою покращення проведення соціокультурних заходів з національно-патріотичного виховання було започатковано бібліотечний проект «За листком державного календаря», згідно якого відбулися різноманітні за формою проведення масові заходи. Відеоогляд – «15 ТОП-книг про Майдан» та виставка-реквієм підготовлена була у Попільнянській ЦБ. Цікавий за формою проведення захід – загальноміський вернісаж поглядів «Євромайдан: хроніка відчуттів крізь призму літератури», проведено працівниками ЦМБ м. Коростеня, а в Корстишеві – історичний репортаж «Майдан і його герої: 5 років потому», в бібліотеці с. Щиглівка виставка-панорама «Добровольці – гордість нації». Ці події не залишили осторонь в своїй роботі бібліотекарі Любарщини. В ЦБ на виставці «Сини на варті миру» були представлені книжкові та періодичні видання, які розкривали цю тему, проведено бібліографічний огляд за періодичними виданнями «Їх славні імена в літописі України». Проведено загальносистемний усний журнал, годину спілкування «Волонтер – це розмір людської душі», огляд періодичних видань «Волонтерство – новий погляд на суспільну працю». В Лугинській ЗОШ №2 працівники ЦБ провели патріотичну годину «З небес їх очі дивляться на нас». Разом із старшокласниками бібліотекарі відновлювали хронологію подій, що відбувались на Майдані, згадували Героїв Небесної Сотні.

Заслуговують на увагу масові заходи з цієї теми в бібліотеках Коростенського, Олевського районів: «Сергій Кемський – наша гордість і вічний смуток» – година-спомин, патріотичні години «Подвиг Небесної Сотні – приклад для нащадків» спільно з ЗОШ і клубами, проведено в Грозинській, Білошицькій та Васьковецькій бібліотеках. В професійно-технічному ліцеї такий же захід організовано за назвою «Їх іменами слава Україна» та оформлено виставку-хронограф «Вічна слава героям».

До Дня Героїв Небесної Сотні – 20 лютого, Овруцькою міською Радою був оголошений конкурс на кращий малюнок про революцію Гідності. В

бібліотеці також відбулася зустріч з воїнами-добровольцями, працівник юнацького абонементу та бібліограф відтворювали героїчну хроніку тих подій за сторінками періодичних видань. Належну увагу цьому питанню в звітному році приділили в бібліотеках сіл Смалдирів, Гриньки та ЦБ Баранівки. Варто відзначити звітні матеріали Житомирського, Брусилівського, Романівського, Народицького р-нів, де в повній мірі цьому питанню приділено увагу. Не стали осторонь бібліотечні заклади області від такої важливої справи як волонтерський рух. Так, в Баранівці, підтримуючи зв'язки з громадським об'єднанням «Волонтери Полісся», збирали допомогу бійцям АТО. В с. Полянки, спільно з місцевою владою, селищним старостою, працівниками ЗОШ, БК та місцевим етнокраєзнавчим музеєм «Поліська хата» організували акцію «Допоможемо нашим солдатам». Серед багатьох заходів, що пройшли в книгозбірнях – прес-факт за періодичними виданнями «Їхня зброя – добро і милосердя» (Овруч); зустріч з волонтерами «За покликом серця» (Романів); відео-перегляд «Волонтер – людина честі» (Андрушівка); урок пошани «Серцем покликані до милосердя» (ф-л № 5 м. Новоград-Волинська), а у ф-лі № 2 відбувся перегляд відеофільму, година спілкування та експрес-опитування «Чи хочу я бути волонтером?», інформаційна година «Волонтерство: поклик душі чи обов'язок?».

Рівень духовності будь-якої нації завжди визначався її ставленням до історії своєї країни, свого народу, старшого покоління. Тема патріотизму в цьому році, як і завжди, була значущою і тому заходи, присвячені дню Перемоги у Великій Вітчизняній війні пройшли в кожній бібліотеці області з почуттям великої шани до подій і героїв тих буремних років. В публічній бібліотеці Коростишева було підготовлено та проведено презентацію «Величний пам'ятник за велич подвигу» по книзі «Всенародний пам'ятник Матері-Вдові» та мультимедійну годину-реквієм «Бабин Яр, Майданек, Бухенвальд: дорога в пекло». Презентація за назвою «Фашистські табори смерті – геноцид проти людства» відбулася в ЦБ Романова.

Книжкові виставки, літературно-музичні години, години пам'яті, зустрічі поколінь, слайд-спогади, історичні книгомандрівки, бесіди-спогади – не повний перелік тих форм роботи, які практикували в своїй діяльності бібліотекарі у звітному році. Вдало проведена робота стала результатом творчого підходу працівників до цього важливого питання, їх співпраця з Радами ветеранів, комітетами у справах сім'ї та молоді, сільськими та міськими Радами, школами, БК.

Цікаву віртуальну подорож меморіальними місцями «Спасибі за життя солдате Перемоги» організували для своїх відвідувачів в ЦБ Черняхова, а в ф-лі № 5, м. Новоград-Волинська, для молоді проведена година історичної пам'яті «Юні месники Лесиноного краю», у ф-лі № 1 – майстер-клас «Квітка пам'яті для ветерана». Аналогічні майстер-класи з виготовлення символу пам'яті жертв збройних конфліктів підготовлено було у ф-лі № 1 та № 6 в ЦМБ м. Бердичева. Біля обеліску Слави, що в Андрушівці, крім інших заходів, пройшов організований для молодіжної аудиторії флеш-моб «Вічний вогонь палає, дзвенить у долі людській». До 76-ої річниці Копищанської трагедії та Дня партизанської Слави в ЦБ Олевська оформлена книжково-ілюстративна виставка «Ти палаєш у серці Копище». Історичну годину «Є в пам'яті і біль і вдячність», присвячену трагічній сторінці спаленого села та бібліомікс «В книжковій пам'яті миттєвості війни» організовано і проведено в с. Руденька Ємільчинського р-ну працівником місцевої книгозбірні.

У 2019 р. минуло 30 років з дня виведення військ з Афганістану. До вшанування учасників цих бойових дій у Брусиліві проведено урок історії «Чужиною зібрані долі», у бібліотеках м. Новоград-Волинська наочні форми роботи були організовані за назвою «Афган триває й досі: у душах, спогадах і снах». Відеопрезентація «Афган живе в моїй душі і чується безсонними ночами» мала місце в ЦБ Черняхова. Ряд цікавих заходів провели бібліотеки Народицького р-ну як-то: круглий стіл «Ціна чужої війни», прес-діалог «Афган – осколки пам'яті» (с.Залісся). Інформаційна година «Гіркої пам'яті

ковток» відбулася в бібліотеці (с.Латаші). Презентація матеріалів про воїнів-афганців відбулася в бібліотеці с.Підлуби Ємільчинського р-ну, а в бібліотеці с.Юрівка, що в Любарському р-ні, – інформаційна стежина «Афган – осколки пам'яті». На базі музею пам'яті воїнів-інтернаціоналістів із старшокласниками Попільнянського ліцею була проведена година пам'яті «Були ми там, куди нас кликав час», а в бібліотеці с. Миролюбівка вдало організований історичний вітраж «Війна в Афганістані мовою цифр і фактів». Працівники бібліотек Житомирського району взяли участь в акції «Передплати газету для мешканців зони АТО», яка була ініційована українською бібліотечною асоціацією. Були зібрані кошти для мешканців Луганської області і передплачено 2 періодичні видання. В ЦБ Любара оформлений стенд, де розміщені матеріали про послуги, якими можуть скористатися вимушені переселенці «Бібліотека на допомогу гостям селища та району», а в бібліотеках сіл Мотовилівка, Юрівка, В. Волиця облаштовані інформаційно-консультативні куточки «Куди звертатися якщо...».

Масові заходи, як правило, працівники бібліотек намагались організувати та проводити за участю самих учасників бойових дій, що давало можливість присутнім отримати правдиву інформацію з перших вуст, а захід набував ваги і переконливості.

До Дня захисника України і українського козацтва в селі Кодня Житомирського р-ну було проведено обласне свято «Востань козацька славо!» до якого було приурочено виставку народно-прикладного мистецтва та викладку книг про козацтво «Літописна історія козацької України». В багатьох бібліотеках пройшло свято «Козацькі забави» з різноманітними конкурсами, вікторинами, загадками. Наприклад в с.Покровське, що в Олевському р-ні, з учнями місцевої школи було організоване спортивно-козацьке свято. Працівники Народицької селищної бібліотеки для учнів місцевої гімназії провели слайд-оповідь «Ми роду козацького діти, землі української цвіт». Масові заходи з елементами інноватики сприймаються

учасниками набагато краще, як зазначається у звітах, тому бібліотекарі шукали творчі підходи до проведення різних форм роботи. Історична година «Під покровом твоїм Богородице, нездоланною є Україна» та «Україна – козацька держава» були підготовлені та вдало проведені бібліотеками-філіями №5 та №2 в м. Новоград-Волинську. Інформгодина «Останній гетьман України (Д. Скоропадський)» та бібліографічний огляд «Україна – козацька мати» були в плані роботи малинських бібліотекарів. Ряд змістовних заходів пройшли в ЦБ та бібліотеках-філіях Черняхівського р-ну в рамках акції «Синьо-жовтень».

Відзначення трагічної події боїв під Крутами – 101-а річниця, та з метою збереження пам'яті про героїв, що стали символом героїзму та самопожертви молодого покоління в боротьбі за незалежність, знайшли місце в кожному звіті. В основному заходи були розраховані та проведені з молодіжною аудиторією. Практикувались, в основному, проведення годин історії, патріотичні читання, години патріотичного виховання, години мужності... Тематика їх була різноплановою як-то: «Бій під Крутами: наш сум і звитяга», «Слава народжена у вогні», «Крути – символ національної честі», «Юнацтво сповнене надії іде до Крут в січневу ніч» та ін. (Овруч, Радомишль, Баранівка, Народичі, Коростень, Олевськ, Андрушівка, Пулин, Ємільчине). А бібліотеки ЦМБС м. Бердичева, до Дня Пам'яті Героїв Крут, віддали перевагу патріотичній промоції «Крути. Перші кіборги». «Крутянські хлопці – перші кіборги» – відеопортрет, що відбувся у Попільнянській ЦБ. З метою історико-патріотичного виховання в Черняхівській ЦБ була оформлена цікава виставка «Історичні паралелі: Герої Крут та Майдану», в с. Гарбівка – виставка-експозиція «Крути: вчора вони, сьогодні ми» (Ємільчинський р-н). Для учнів місцевого професійного ліцею Любара працівниками відділу обслуговування проведено годину патріотичного виховання «Бій під Крутами. Історія подвигу».

Різноманітні за формою проведення відбулися масові заходи в бібліотеках сіл Березівка, В. Деревичі, Липно, Глезно, М. Браталів. До кожного заходу обов'язково були представлені викладки літератури.

Цьогоріч, як і щороку, в планах та річних звітах чимало місця відводилося трагічним сторінкам в історії України. В цьому році це питання теж висвітлювали працівники бібліотек. Серед інших – організація та проведення заходів до Дня пам'яті жертв голодомору та політичних репресій в Україні. Так працівники Малинської ЦБ, Пулина та Народичів долучилися до Всеукраїнської акції «Запали свічку», приурочену до 85-ї річниці голодомору в Україні. В Романові відбувся мітинг-реквієм «Свіча пам'яті» до якого долучилися всі працівники бібліотечних установ району. Година пам'яті «Білий янгол скорботи» та виставка-факт «Дзвони 33-го» були організовані та проведені в Попільнянській ЦБ. В Коростенському районі щороку в селі Мелені на районному рівні відбуваються заходи до дня пам'яті жертв голодомору. В 2019 р. спільно з місцевою школою проведено годину-реквієм «Свіча плакала в скорботі», а в с.Сінгури Житомирського р-ну – «Сни про окраєць хліба». В бібліотеках Олевщини повсемісно відбулися заходи до цієї дати, серед інших – історичні години пам'яті та години скорботи, за темами «Голодні очі дивляться у Всесвіт», а для учнів місцевого ліцею – «Розіп'ята душа на хресті печалі». Нікого не залишила байдужим проведена ЦМБ м. Бердичева (ф-л №10) для студентів будівельного ліцею година історичної пам'яті «Безсмертна сила людського духу». Книжкові виставки фотодокументів були до послуг відвідувачів бібліотеки с. Романівка, що в Бердичівському р-ні. Виставка мала назву «У пам'яті свіча не згасає», а в с.Малосілка – «Трагічні сторінки історії». В Ємільчине бібліотечні працівники ОТГ та ЦБ також взяли участь у висвітленні подій голодомору, вшанування їх жертв та поваги до минулого своєї країни. Всі долучилися до Всеукраїнської акції «Засвіти свічку пам'яті» в рамках якої

проводилися заходи. Так, жителі с. Степанівка долучилися до організованої та проведеної бібліотекою години пам'яті «Ціна хлібної скоринки» та ін.

В бібліотеці села Мотовилівка, Любарського р-ну, для користувачів відбулася інформаційна година «Схилилось зажурене жито тамуючи біль в колосках», а в ЦБ – вечір-реквієм «Людської пам'яті мости», де була представлена карта «Незабудки пам'яті», на якій були вказані людські втрати по кожному селі, продемонстровано документальний фільм. В бібліотеках сіл Юрівка та Липно проведено години-роздуми «Найбільша екокатастрофа сучасності».

Бібліотеки області не стоять осторонь такої важливої на сьогодні проблеми як збереження природного середовища. Тому питання екологічного просвітництва надзвичайно актуальні. Особлива увага в тих регіонах, які постраждали від Чорнобильської аварії. В бібліотеках Народицького р-ну проведено екокруїзи, години цікавих повідомлень, години екологічної мудрості, вікторини. Теми цих заходів – «Природа на твоїй долоні» (с. Радча), «Найкраща музика – жива природа» (с. Н. Дорогинь), «Древлянський заповідник» (ч/з селищної б-ки). Екологічні бесіди, уроки, години, діалоги в практиці роботи бібліотек Коростенського, Олевського, Романівського, Коростишівського, Пулинського, Баранівського р-нів. Працівники Малинщини приєднались до проведення природоохоронних заходів в рамках екопрограми «Планета в долонях», щоб ще раз привернути увагу до цієї значущої теми. Цікаву та змістовну діяльність проводять бібліотеки сіл Федорівка, Скурати, Слобідка, Пиріжки, Малинівка. Реалізуючи районну програму «Питна вода району» відбулися ряд заходів: відео-екскурс, екологічний бумеранг та ін. В міській бібліотеці м. Малина діяла акція «Зроби наше місто чистішим своїми руками» в рамках якої передбачено ряд змістовних заходів. В Черняхівській ЦБ проведений День бібліотеки під відкритим небом у співдружності із дитячою студією

розвитку «Smart club», присутніх на заході запрошували взяти участь у фотомандрівці «Природа – місце для читання».

В практиці роботи ЦМБ м. Коростеня, в рамках програми «Краса Землі – краса життя», відбулися мультимедійні та слайдпрезентації, книжкові виставки-авторитети, майданчики здоров'я, уроки безпеки від бібліотеки «Екологія життя: Обережно, хімія!». Дієвою бібліотечною формою роботи в ЦМБ м. Новоград-Волинська були засідання в ековітальні «Паросток» та відеолекторії. До Всесвітнього Дня Землі, у ф-лі №3 м. Бердичева, складено екологічний прогноз «Повернемо Землі веселкові кольори», та в ф-лі №6 – кросворд «Дерева України», у ф-лі №2 – продовжував діяти фітобар «Травознай», проведено екокруїз «Красуні і чудовиська підводного світу». Акції: «Золота толока», «Ми за чисте довкілля» були організовані в бібліотеках Ємільчине, а бібліотеки ОТГ, що на Любарщині, долучилися до акції «Посади своє дерево», в с. Горопаї – організовано «Тиждень екологічних знань», а в рамках клубу «Друзі природи», що діє в бібліотеці, проведено ряд цікавих природоохоронних заходів.

В незалежній Україні важливим є формування нового вищого рівня правосвідомості та правової культури громадян. У 2019 році закінчився термін реалізації 2-річного правопросвітницького проекту «Я маю право». Як видно із звітів, цьому питанню приділялось багато уваги особливо в роботі з молоддю. Працівники книгозбірень долучилися до Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства». В Бердичівській ЦРБ було оформлено інформаційний стіл «Зупини насильство – захисти себе», в ЦБС м. Бердичева – календарний інформер «Зупинимо насильство разом», проведено дискусію «Гендерна рівність: стереотипи та факти», а в педагогічному коледжі проведено тренінг «Конфлікти: причини, наслідки, вирішення». В бібліотеці с.Хотинівка, Коростенського р-ну, організовано інформаційну годину «Юристи та адвокати: реалізація прав людини», в с.Лопатичі, що на Олевщині – «Життя не вічне – вічні людські цінності». Вулична акція для

молоді із розповсюдженням буклетів «Як протидіяти домашньому насильству» проведена в Черняхіві. В грудні, в Україні відзначався «Всесвітній тиждень права». З цим, цікаві різносторонні заходи пройшли в бібліотеках Радомишльського, Ружинського, Попільнянського, Андрушівського, Баранівського, Малинського, Пулинського р-нів та міських книгозбірнях області. У Європейський день боротьби з торгівлею людьми в ЦМБ м. Новоград-Волинська була організована книжкова виставка за назвою «Торгівля людьми: порушення прав людини», у філії №2 для старшокласників – година застереження «Торгівля людьми: це може статися з кожним». В практиці роботи ЦМБ м. Коростеня з питань права, були проведені спільно з іншими установами різноманітні за формою проведення заходи: онлайн-практикуми, засідання в правовому лекторії, юридичні пазли, пізнавально-правові мандрівки, бесіди-застереження. Заходи відбувалися в рамках цільової комплексної програми, правопросвітницької програми, авторського проекту бібліотерапії для учасників АТО.

Відомо, що краєзнавство, як культурне явище, має своє коріння. Ця система різних видів діяльності людини створює сприятливі умови для всебічного розвитку особистості. У 2019 році ця робота була націлена на сприяння соціальному та культурному розвитку регіонів, виховання патріотизму, національної свідомості, поваги до історії, місцевих традицій. Зберегти і примножити найдорожче: забуте слово, прислів'я, приказку, пісню, зберегти вироби декоративно-ужиткового мистецтва, як видно із звітів, було пріоритетним у роботі всіх бібліотечних установ області. Все це робить їх особливими краєзнавчими центрами на місцях. Бібліотекарі добре знають життя території де вони живуть і намагаються, щоб інтереси культури, зокрема їх установ, були відображені у місцевих програмах. У цьому році, робота була більш орієнтована на молодь, заохочення до вивчення історії, природи, економіки краю, бо кожне покоління хоче знати своє минуле і кожне ставить про це минуле свої питання. Робота з цією

категорією користувачів нині отримала більш цікаве звучання, яскравіше почали проявлятися нові діалогові форми.

А звичаї, традиції, обряди, якими багатий наш край, – благодатне підґрунтя для виховання в школах почуття патріотизму, національної гордості, розвитку інтересу до культури. Це створює умови для успішного опанування шкільних предметів, допомагає орієнтуватись у сьогоденні та прогнозувати майбутнє. Чільне місце в своїй роботі відводили працівники співпраці з місцевою владою, бо муніципальна і краєзнавча інформація – єдине ціле, про що свідчать розміщені в книгозбірнях спеціальні інформаційні стенди «Місцеве самоврядування: питання – відповіді». По мірі можливості забезпечувалися необхідною інформацією і працівники соціальних служб за темами «Соціальна робота в Україні», «Психологія людей похилого віку», «Благочинність: нові тенденції і підходи», «Знайомтесь, новий закон». Співпрацювали бібліотекарі області з громадськими просвітницькими організаціями та релігійними громадами на традиціях духовності свого народу за принципами «Не будь переможений злом, але перемагай зло добром».

Краєзнавчі фонди наших бібліотек – то велика цінність і підспір'я для бібліотечних працівників, бо ніщо не може перевершити їх інформаційну вартість, як книг, так і фонду місцевого періодичного друку. Всі ці матеріали дали можливість більш докладно відтворити історичне минуле, дозволяли співставити різні точки зору і розповісти про людей та події яскравіше, ніж це робить офіційна історія. І бібліотеки області, котрі мали такі зібрання, закономірно були центрами живої регіональної пам'яті. Рівень укомплектованості краєзнавчого фонду підтверджувався і високим рівнем задоволеності читацьких потреб, відображає різноаспектне життя Житомирської області і діяльність книгозбірень. Цікавий матеріал краєзнавчого змісту містить річний звіт за 2019 р. ЦМБ м. Коростеня. В

рамках проекту «Пізнай історію рідного краю. Українська революція 2017-2021 рр.» – відбулися цікаві масові заходи.

Зокрема у ф-лі №2 проведено історичний хроноскоп, в ЦМБ – історична година єднання «На схід і захід від Дніпра ти будь єдиною Україною», а на краєзнавчій галереї пам'яті була організована книжкова виставка «Герої – земляки». Цікавим доробком ф-лу №2 є випуск літературного альманаху «Дивоквіт», де друкується поезія краян. Тут же, в циклі «Талантами славен наш край», проведено захід присвячений 80-річчю від дня народження В. Скуратівського, здійснено видання прес-портрету «Дні і роки: міських бібліотек історії кроки». Про це видання була розміщена інформація на офіційній сторінці Медіа компанії «New Day» у соцмережі Facebook.

Краєзнавчо-інформаційний екскурс «Пізнаємо історію рідного краю через відомих людей» організували і провели працівники ЦМБ м. Новоград-Волинська. У зв'язку з тим, що 2019 рік оголошено роком Олени Пчілки, (до 170-річчя від дня народження), тут приурочено ряд заходів, що лягли у вінок шани. У бібліотеці-філії №3 проведена літературна година «Звягельщина у житті Олени Пчілки» та «Леся Українка та Олена Пчілка – вічні берегині України». Цьогоріч, як і багато років поспіль, пройшли цікаві заходи в рамках Міжнародного свята літератури і мистецтва «Лесині джерела».

Багаті напрацювання з питань краєзнавства в бібліотеках м. Бердичева. В бібліотеці-філіалі №6 було оформлено бібліо-квілт «Hello, Бердичів». До програми якого була включена віртуальна прогулянка містом, перегляд фотосушки «Закохайся у Бердичів», годину цікавих повідомлень для відвідувачів проведено у ф-лі №3 за назвою «Найкращий куточок моєї землі». До 160-річчя від дня народження Шолом-Алейхема бібліотекарі і читачі здійснили віртуальну подорож до його музею. В рамках краєзнавчого екскурсу «Мій Бердичів» працівниками було проведено інтегроване заняття, виготовлення аплікацій, бесіди з елементами гри, віртуальна подорож

«Шоколадний креатив» та майстер-клас «Малюємо кавою». Доречі вдало продуманий дизайн і комфортність бібліотеках приваблює користувачів, додає іміджу.

Знана подія року – перший Всеукраїнський літературно-мистецький фестиваль «До Василя» відбувся в Малинській районній бібліотеці, куди з'їхались гості – літератори з усієї України. Програма фестивалю була досить насичена, серед інших заходів – літературно-народознавча подорож по «Василевій світлиці» присвячена вшануванню пам'яті великого земляка. Форм і методів популяризації літератури про рідний край в районній та сільських бібліотеках велика кількість. Варто відзначити проведену Ксаверівською сільською бібліотекою квест-подорож «Крокуючи рідною землею», презентацію відео книги в с. Недашки «Поведи мене доле на тихе Полісся», віртуальну прогулянку в с. Ворсівка «Пройдись рідним краєм з бібліотекою».

До 520-річниці від першої писемної згадки про Коростишів, для користувачів працівниками публічної бібліотеки проведена історико-краєзнавча подорож «Коростишів, ти гранітне місто, в камені історія твоя». Досить вдало була проведена для відвідувачів мультимедійна презентація «Із єврейської поезії ХХ століття» присвячена 130-річчю від дня народження О. Швацмана та Д. Гофштейна. Було також підготовлено інформаційні буклети про видатних земляків. Бібліографічний нарис «З джерел отчої землі» був виданий до 80-річчя від дня народження В. Скуратівського – визначна подія в історії народознавства краю. Заочну зустріч для читачів з письменником-краєзнавцем М. Кострицею «Він був письменником з народу» та заочну краєзнавчу подорож «Подорожуємо Житомирщиною з М. Кострицею, організували та провели в Народицькій бібліотеці. Літературна викладка «Співець радості й журби» в цій бібліотеці була присвячена О.Олесю, до вшанування пам'яті І. Сльоти організований літературний портрет «Цвіт його пісень», а годину народознавства «Безцінна спадщина для наступних

поколінь» була присвячена В. Скуратівському. В районі практикують проведення свята села (сс. Закусили, Вязівка та ін.).

До 1073-ої річниці заснування Овруча в центральній бібліотеці проведений краєзнавчий квест «Люби і знай свій рідний край». В кожній із сільських бібліотек Баранівського р-ну створені краєзнавчо-літературні куточки, в районній бібліотеці оформлено інформаційне віконце «Один день із життя міста», прес-калейдоскоп «Житомирщині – 100: цікаві факти про газету». проведено фестиваль млинців, а в с. Полянки – Гарбуз-фест. До дня Малина міською бібліотекою було організовано літературне кавування «Письменники рідного краю дарують нам творів розмай». За такою ж назвою експонувалась література на виставці. Для молоді міста проведена літературно-мистецька зустріч до 80-річчя від дня народження В.Скуратівського.

Варто відзначити масштабний фестиваль Balzac Fest проведений на Ружинщині, що був прсвячений 220-й річниці від дня народження Оноре де Бальзака. Відбулась презентація книги «Оноре де Бальзак у Верхівні».

Працівниками Попільнянської ЦБ організоване слайд-шоу «Рідне селище пізнаю» та Інтернет-фото-фіксація «Природа нашого краю». В сільських бібліотеках презентовано виставки творчих робіт присвячених Дню села. До послуг читачів в бібліотеках оформлені краєзнавчі папки-досьє, книжково-ілюстративні виставки та полиці. В 2019р.з різних куточків Андрушівщини до районної бібліотеки приїздили юні аматори поетичного слова для участі у конкурсі «Любов до книги нас єднає». Багато поетичних творів було присвячено рідному краю, його людям, проблемам екології. В центральній бібліотеці проведено краєзнавчу годину «Родинний скарб», присвячену 100-річчю створення в смт Червоне авіаційних майстерень Ф.Терещенка. В бібліотеці села Павелки для сільської молоді організували захід «Шануй чуже, люби своє і свій найкращий край». Романівською районною бібліотекою, спільно з місцевою гімназією, проведено презентацію

літературно-мистецького альманаху «Романівські зорі», в якому акумульовано поетичні та прозові твори обдарованої молоді.

Бібліотеки Брусилова широко використовують у своїй практичній діяльності таку форму роботи як Дні краєзнавства. В цьому році в районній бібліотеці він відбувся за темою «І знов хвилює батьківська земля». Заслуговує на увагу робота клубу «Джерельце», що діє при бібліотеці с.Соболів. Приємне враження від наповнення і викладу краєзнавчого матеріалу у звіті Коростенської бібліотечної системи. Цього року до центральної бібліотеки з'їхалося з різних областей України літературне письменство, щоб вшанувати 95-річчя від дня народження поета-піснярка краю В. Лукача. Присутні ознайомилися з викладкою літератури «Його льони квітватимуть вічно». Поетичну вітальню та літературну зустріч «Співець неповторного Полісся» було присвячено М. Сингаївському. В бібліотеках сіл Шершні та Дідковичі організовано свята «Розквітни у щасті, роде наш красний». Такі ж свята проводять бібліотекарі Олевщини, в їх програмах різноманітні цікаві заходи, де обов'язково вплетені питання краєзнавчого характеру. Література цієї тематики експонується на постійно діючих книжкових виставках, краєзнавчих куточках. До Дня міста бібліотекарями представлена виставка-інсталяція «Олевськ – Тошек: дружні взаємини».

В краєзнавчому куточку ЦБ Ємільчине, була представлена цікава виставка місцевого журналіста та автора книги про Ємільчине «Мій рідний край калиновий, ти подвигами славен і людьми». А в методичному відділі видано збірку поезій місцевих поетів-початківців із с. Підлуби «Я тільки там бажаю жити, де виросла душа моя!». Цікаві зустрічі для своїх користувачів організувала бібліотечний фахівець с. Юрівка (Любарський р-н). Тут вечір-присвята «Честь маю запросити» був приурочений місцевому художнику, а творча зустріч з поетесою краю «Є люди, як зірки» – нікого з присутніх не залишив байдужим. А в Лугинській ЦБ підготовлено та видано покажчик

друкованих робіт місцевого краєзнавця-аматора та проведено вечір-портрет «Життя у невтомній праці». Випуск альманаху «Світоч душі» – велике досягнення не лише працівників бібліотек, а й місцевої інтелігенції, матеріали з якого мали попит. 10 років при ЦБ діє літературно-мистецьке краєзнавче об'єднання «Світлиця душі». З ініціативи працівників ЦБ був виданий краєзнавчий номер альманаху присвячений ювілею Лугинського району.

До Міжнародного дня пам'яті Чорнобильської трагедії працівники Попільнянської районної бібліотеки підготували експозицію «33-й Чорнобильський квітень», а в бібліотеці с.Парипси було проведено актуальний репортаж «Коли здригнулася земля». Перегляд літератури «Чорнобиль ніколи не стане минулим» та літературно-екологічна експедиція «Осліпила очі Україна в сльозах Чорнобильських дощів», було організовано в ЦБС м.Коростеня. Масові заходи в бібліотеках, як правило, проводилися за участю людей, які були свідками чи учасниками тих страшних подій. Такі масові заходи як «Героїзм та мужність ліквідаторів ЧАЕС» та «Цей біль ніколи не забути» проведено в бібліотеках сіл, Домолочі, Сингаї, Хотинівка та Стремигород Коростенського р-ну.

В бібліотеках сіл Давидки, Залісся, Н. Дорогинь, що в Народицькому районі, пройшли інформгодини «І все перекреслив урановий атом», «Нехай Чорнобильська біда остання буде на планеті» та «Чорнобиль – плач мертвої зони». Спільно з ліквідаторами ЧАЕС та членами громадського об'єднання «Спілка – Чорнобиль», працівниками ЦМБС м. Новоград-Волинська проведено захід «Чорна трагедія на кольоровій землі», продемонстровано відеофакти «Чорнобильська трагедія: як це було?» та презентовано книжкову виставку «Гірчить Чорнобиль крізь роки». Книжкова виставка з представленням місцевих краєзнавчих видань «Зона лиха: борг пам'яті» експонувалась в Малинській ЦБ, тут же – виставка – застереження «Природа в місцевому поетичному слові, живописі». В БК м. Овруча працівниками

районної бібліотеки були представлені матеріали про трагедію сплюндрованої, випаленої Чорнобилем поліської землі на книжково-ілюстративній виставці, яка мала назву «Біль мертвого села». До Дня вшанування учасників ліквідації наслідків аварії підготовлена виставка-інсталяція «Хроніка відваги і героїзму ліквідаторів ЧАЕС», аналогічна виставка за назвою «Терновий вінок Чорнобиля» оформлено в с. Глумча, що в Ємільчинському р-ні.

В зв'язку з тим, що 2013-2022 роки ООН оголошено міжнародним десятиліттям зближення культур, в бібліотеках області щорічно планується щодо цього відповідна робота. Так, у липні 2019 р. на Ярмарку грантів у сфері культури колеги з м. Новоград-Волинська анонсували запуск проекту House of Europe (Дім Європи) нової програми ЄС у галузі культури та креативної індустрії і взяли участь у великому гранті для державних і комунальних закладів зі своїм проектом «Бібліотека – вільний простір для нових можливостей». Цікаві заходи проведені в книгозбірнях, які популяризують рух України до європейського співробітництва. В бібліотеках ЦМБ м. Бердичева проведений віртуальний тур «Прогулянка європейськими столицями». Присутні на заході взяли участь у розважально-пізнавальному заході «Європа без кордонів». В його програмі – інформаційна година «На побачення з Європою», бібліоніч «Пригоди однієї книги». День інформації «Відкриваємо Європу» та мультимедійна експрес-інформація «Парад країн Європи» організували бібліотекарі м. Малина. Баранівською рай бібліотекою для молодіжної аудиторії підготовлено та проведено вікторину «Європейська культурна спадщина». На відзначення Дня Європи, який цього року проходить під гаслом «Відкриваємо Європу поруч». Бібліотекар с.Кримок, що в Радомишльському р-ні, на гостину у своє село, де проживає багато етнічних поляків, щоб розповісти багато цікавого про побутове життя мешканців, їх традиції, звичаї, обряди запросила колег із району.

Цікавою для присутніх була віртуальна мандрівка «Культурними столицями Європи» та перегляд слайд-презентації, що провели працівники Черняхівської ЦБ, на яких присутні ознайомилися з найвідвідуванішими місцями Європи та її terra-інкогніто. До Дня Європи ряд заходів були проведені в Хорошеві, Романові та Андрушівці.

Бібліотекарі Малинської ЦБ створили пункт європейської інформації, що дало можливість інформувати населення про відносини нашої країни та ЄС. Тут проведено пізнавальні подорожі «відкрий Європу для себе», інформ-реліз «День Європи – символ спільних цінностей», серію заходів «Відомі українці в історії Європи». Кожна із дат календаря була відмічена відповідними заходами. Цікаві напрацювання були в бібліотеках В. Яблунець, Руденька, Підлуби Ємільчинського р-ну. До уваги читачів віртуальні круїзи, слайд-подорожі, бібліодайвінги. Як свідчать звітні документи, практично в кожній бібліотеці області створені та поновлюються новими матеріалами інформаційні куточки щодо цього.

Ключовим питанням у 2019 році була робота з молодіжною аудиторією. Цикл виставок адвайзерів «Читання на молодіжній хвилі» та «Улюблена книга із Золотої полиці» оформили працівники Малинської районної бібліотеки, диспут з тестуванням «Що вибирає наша молодь» проведено в с.Малинівка цього ж району. Оголошений в районі тиждень юнацького читання, що проходив під девізом «Книга шукає читача», був насичений цікавими і різноманітними заходами.

В бібліотеці-філії №5 м.Новоград-Волинська провели анкетування «Книги, що змінили світ» та взяли участь у Всеукраїнському дослідженні «Українська молодь: політичні кумири та ідеали». Організовували літературно-інтелектуальну промоцію «Biblioplase» та прес-мозаїку «Журнальний коктейль».

Заслуговує на особливу увагу робота молодіжного центру «М-Формація», що діє в ЦМБ м.Бердичева, багато цікавих заходів проведено в рамках діючого проекту ««Proffmarket»»

Бібліотечні установи області є бажаним місцем зустрічей і спілкування, проведення змістовного дозвілля. З цією метою діють клуби за інтересами, які згуртовують людей за віком, професією, освітнім та культурним рівнями. В клубі «Гармонія», що працює в ЦМБ м.Бердичева, відбувся вечір-знайомство присвячений знаному лікарю Амосову «Геній медицини»; вечір-пам'ять «Він так любив людей, що сяяв весь зорею» – до дня народження С.Руданського; музичну годину «Обірвана струна В.Івасюка»; презентацію другої частини довідника «Історія Бердичева в обличчях» та ін.

Жіночий клуб «Стиль життя»,що діє при ЦМБ м.Коростеня, організовує і проводить дуже цікаві для своїх відвідувачів заходи, як наприклад – «Вечорниці на території вільного простору».

19 клубів за інтересами різного спрямування працюють в бібліотеках Черняхівщини, 10 в Житомирському районі. Багато років в Андрушівці працює поетичний клуб «Берізка», в цьому році серед багатьох заходів відбулось засідання в місцевій ЗОШ за темою «Соборна наша Україна одна на всіх, як оберіг». Цьогоріч, місцеві поети Радомишля зустрілися на засіданні клубу «Ліра», зустріч з місцевими письменниками для молоді проведено в клубі за інтересами «Ровесник» в міській бібліотеці м. Малина, в клубі «Просинь» в Чуднівській ЦБ.

Заслуговує на увагу діяльність клубів за інтересами Овруцької ЦБ. При АРТвітальні вже багато років працюють клуби «Валентинка», «Зорепад», «Первоцвіт» та ін. Цікавою формою роботи в об'єднаннях є проведення майстер-класів. Майстер-клас «Оздоблення Великоднього кошика» організували в Баранівці, по виготовленню валентинок в клубі «Гармонія» (м. Овруч) та ін. Турбота про людей похилого віку допомагає вихованню у

юних і дорослих шанобливого ставлення та милосердя. Заходи, які були в практиці роботи книгозбірень, визначались з врахуванням побажань користувачів, залучались до їх проведення народні умільці, любителі кімнатних рослин тощо. Цікаву розважальну програму «Ретро Новий рік» майстерно організувала в клубі «Надвечір'я» бібліотекар с. Биківка Романівського р-ну. У репертуарі заходів, які проводили бібліотекарі області, для цієї категорії людей – святкування Дня Перемоги, недільні зустрічі, Дні сімейного відпочинку та ін. Вони багато знають, розповідають молоді про життя, побут, традиції та звичаї нашого народу. Робота з людьми похилого віку, самотніми та людьми, що мають особливі потреби змістовно проводять в ЦМБ м. Новоград-Волинська. Серед багатьох інших форм роботи, цікавий захід, проведений спільно з громадською організацією «Гармонія», волонтерами мед коледжу та місцевим протоієреєм «Хай світом править доброта – вона на цій Землі свята». Для них проводяться тренінги «Комп'ютер без проблем». В рамках проекту «Територія добра і милосердя» (ЦМБ м.Бердичів) – заходи спрямовані на адаптацію в суспільстві людей з інвалідністю, на розвиток їхніх творчих здібностей, інтеграцію до спільних занять. В ЦБ Ємільчино було представлено виставку картин дитини-інваліда «Світ очима Віти», яка не залишила байдужими жодного з відвідувачів.

Соціальна адаптація дестабілізованих людей засобами бібліотеки проводиться в Народицькому р-ні, в с. Радча бібліотекою до Дня інвалідів проведено круглий стіл «Дивись на нас, як на рівних», в с. Залісся – година спілкування «Мудрі та багаті літами», година пошани «Поважай старість і словом і ділом» в бібліотеці с. Норинці, вечір-дозвілля в с. Ласки. В Олевську неповносправні громадяни всіма бібліотеками ОТГ обслуговуються за місцем проживання, активно працюють з дітьми-інвалідами, дітьми учасників АТО та дітьми з неблагополучних сімей. Цією категорією людей опікуються також працівники Любарщини. На базі ЦБ працює університет третього віку, проводяться масові заходи, розміщена викладка літератури

«Уклін тобі, осіннє покоління». До Міжнародного дня інвалідів була оголошена акція «Протягни руку допомоги». Цікаві заходи проведені в бібліотеках сіл В. Деревичі, Бичева, Юрівка. Людям з особливими потребами книжкові та періодичні видання доставляються додому.

Ще одним із важливих своїх завдань, вважають працівники бібліотек області, є профілактика шкідливих звичок та популяризація літератури за здоровий спосіб життя.

В рамках клубу «Данко» (м. Коростень) відбулися засідання за тематикою «Алкоголь, куріння, наркоманія – пристрасті, які забирають життя», «Майданчик здоров'я», брейн-ринг «Молодь обирає здоров'я». Великою увагою у присутніх користувались матеріали з виставки-мотиватора корисних звичок. Зазвичай, на заходи з даної тематики працівники запрошували медиків та працівників правопорядку. «Вибір на користь здоров'я» – захід проведений працівниками Черняхівської ЦБ, с. Биківка Романівського р-ну, с. Радча Народицького р-ну, с. Озадівка та Малосілка Бердичівського р-ну, с. Василівка Житомирського р-ну. В рамках тематичного тижня «За здоровий спосіб життя» (ф-л №3 МЦБС м. Новоград-Волинська) спільно з учнями та педагогами ЗОШ №10, проведено квест «Радій життю – воно того варте», спортивне свято «Сильним може стати кожен». З нагоди Всесвітнього Дня здоров'я в бібліотеках міста проходять заходи під гаслом «Здоровим бути здорово!», у бібліотеці філії №5 проведена пізнавальна бібліовечірка «Весна. Здоров'я, Книга».

Ще однією з актуальних проблем соціальної роботи з молоддю є організація дозвілля, бо вільний час – важливий засіб формування молодої людини. В рамках молодіжного клубу «М-Формація», що діє при ЦМБ м. Бердичева, у звітному році проводились: інтелектуальні ігри, настільні ігри, туристичні вилазки на природу, квест-VELO, фото, перегляд актуальних сучасних кінострічок (клуб «Кіно Шик»), карооке по-бердичівськи. «М-

Формація» нещодавно стала ініціатором створення Молодіжної Ради міста, яка здійснюватиме адвокацію ідей перед виконавчою владою.

Бібліотеки м. Коростеня (ф-л №1 та ф-л №3) долучились до міського свята «Родина Fest» під гаслом «Мудрість книг об'єднує родини», а у зв'язку з тим, що тема родини глибока і багатогранна методистом було підготовлено інформаційно-родинний вогник «Рідна домівка, рідна сім'я – тут виростає доля моя».

Книжковий подіум «Книгу в сім'ю, сім'ю в бібліотеку» та «Берегині українського духу», були присвячені Дню Матері та Всесвітньому Дню родини а Попільнянській ЦБ. Чільне місце в роботі бібліотеки №3 м. Новоград-Волинська відводиться питанню читання в родинях. Тут провели анкетування «Родина – територія читання», в якому взяли участь респонденти-батьки 25-40 років. А 80 респондентів ЦМБ брали участь в опитуванні «Книги, що змінили мій світ». Великою популярністю в бібліотеці, користуються книги, які представлені на інформаційно-консультаційному куточку «Сім'ю згуртує книжкова мудрість». В бібліотеках в останню середу місяця проводиться «Батьківський всеобуч». Для батьків і молоді, яка закінчувала навчання в школах, бібліотечні послуги теж були в нагоді. Так, Коростенська РБ підготувала методичний посібник «Зроби вибір, якого ти вартий» проводила анкетування, міні-опитування та години спілкування «Не помилися вибрати свій шлях» та «Чи готовий ти до вибору професії?». У бібліотеках Новограді-Волинська до послуг абітурієнтів віртуальні екскурсії сайтами ВНЗ – «Інтернет для абітурієнта», організовувались зустрічі з представниками місцевого центру зайнятості, які окреслили конкурентні переваги різних ВНЗ і професій, була організована виставка-рекомендація «Свобода вибору, як життєве кредо». Філією №1 проведена профорієнтаційна година «Професії, яких потребує наше місто». Найкращим помічником і порадиником у виборі професій, як показала практика роботи бібліотек у 2019 році, були книги, які були представлені на

книжкових виставках в Пуліні, Ружині, Емільчине, Попільні, Олевську та інших бібліотечних закладах. Профорієнтаційну роботу серед молодого покоління, з метою визначитись у житті і обрати професію, працювали і в бібліотеках Любарщини. До послуг цієї категорії користувачів були створені інформаційні куточки «Ярмарка професій», «Запрошують навчальні заклади», в бібліотеці с. Кириївка проведена година спілкування «Всі професії гідні пошани».

2019 року чимало заходів в бібліотеках було присвячено дозвільній діяльності, як основи для творчої самореалізації кожної людини. В липні, як вже декілька років поспіль, було проведено «Week-end в Олевську – 2019», де містяни мали можливість гарно відпочити, насолодитись музикою, відвідати виставку майстринь народної творчості та виставку краєзнавчих видань місцевих письменників та поетів. День св. Валентина це не лише свято закоханих, а й Міжнародний день дарування книжок. Метою бібліотекарів Чуднівщини, в цьому році, було привернути увагу друзів бібліотеки, читачів, партнерів подарувати книги. І це їм вдалося, хоч і не на багато, а все ж книжковий фонд наповнився виданнями.

Сприяння естетичному вихованню особистості у Попільнянській ЦБ проявилось у таких формах: проведення майстер-класу «Тобі дарую Валентинку», інформаційно-музикальну годину «Життя як пісня», виставку вишиванок місцевих майстринь «Україна Шевченкова квітне, бо вишивана в неї душа». Як показують матеріали звітів, у кожному документі значне місце відводиться українській вишивці як одному з найбільш поширених видів народного мистецтва, в якому втілені кращі традиції нашого народу.

Караван традицій «Українська вишиванка – родинний оберіг» проведено на Овруччині. В День вишиванки в бібліотеці-філії №5 м. Коростеня провели флеш моб «Українські вишиванки наче райдуги світанки». Куточок вишиванок «Руками створена краса» з представленими книгами про українські обереги облаштували в Черняхові.

Розширити пізнавальний інтерес до відродження народних звичаїв та обрядів було важливим завданням бібліотек сс. Суємці, Смолдирів, Марківка, Полянки, що в Баранівському р-ні. В бібліотеці с.Ставки, Радомишльського р-ну, були створені яскраві і креативні фотозони, які були представлені під час проведення обласного фестивалю «Червона калина».

Шляхом організації та проведення масових заходів в ЦБ Коростишева проведена народознавча медіа-година «Великдень дзвоном трепетним луна», майстер-класи із декорування пасхальних яєць, в бібліотеці с. Стрижівка організовано майстер-клас «Різдвяний вертеп своїми руками». Вечорниці, новорічно-різдвяні свята, свято Великодня були організовані в ЦМБ м. Новоград-Волинська, Пулина, Хорошева, Народичів, Ємільчине, Житомирського та Коростишівського районів. Поряд з цим, широко пропагується українське слово, українська мова, значна увага приділяється візуальному розкриттю фонду.

Працівники бібліотек продовжують багаторічні напрацювання в питаннях популяризації української художньої спадщини. З нагоди Дня української писемності та мови відбувся 19-й Всеукраїнський диктант національної єдності на Українському радіо. До його написання долучилися всі ЦМБ та працівники районних бібліотек. Різноманітні за формою організації та проведення з впровадженням елементів інноватики проходять в області соціокультурні заходи. Зокрема мультимедійні презентації, подорожі в історію мови (с. Ставки Радомишльського р-ну та с. Биківка Романівського), літературні свята «Ми горді, що народились українцями» та «Спілкуємося українською» (Пулинський, Олевський, Бердичівський р-ни), конкурс на кращий твір-есе, екскурс в давнину «Загадки писемного знаку» (Коростишів). Бібліотечний проект «Ти розквітай мово, цвітом калиновим» в рамках якого – мовний вернісаж «Короновані словом», мовознавчий батл «Моя мова – найдивніше диво», літературний аукціон «Книги – ювіляри 2019 р. (ЦМБС м. Коростеня). Мовознавчий турнір «З ніжності слова беру

насолоду» та аукціон прислів'їв і приказок були в практиці роботи бібліотек сіл В. Горбаша та Головино (Черняхів), мовний колаж, літературний мейстрім, ілюзіон мовної словесності проведено в Овручі. Для молодіжної аудиторії в Баранівській ЦБ організовано було мовознавчу подорож та вікторину «Слов'янська азбука – то мудрості дорога». Цікавою програмою був насичений тиждень юнацького та дитячого читання.

В рамках клубу за інтересами, що діє при бібліотеці с. В. Волиця Любарського р-ну, для молодіжної аудиторії проведений працівниками мовний калейдоскоп «Дзвенить струмочком рідна мова», а в ЦБ до уваги читачів була представлена книжкова виставка «Мелодійна, багата, співуча», матеріали з якої особливо були в нагоді вчителям-мовникам, учням ліцею. В книгозбірнях сіл Привітів, Юрівка, Мотовилівка відбулися літературні години, мовні лото, літературні зорепади з метою популяризації українського слова. Гру-подорож, з елементами розважальних конкурсів, провела бібліотекар с. Михайлівське, година-діалог відбулася в с. Каленське, Коростенського р-ну арт-година «Музей-скарбниця шедеврів» проведено в ЦБ разом з краєзнавчим музеєм. Поряд демонструвалась книжково-ілюстративна експозиція.

2019 рік був знаменним для пошанування української класики, яка ґрунтувалася на популяризації кращих художніх та мистецьких творів. Цільовою комплексною програмою «До культурно-мистецьких вершин», що була започаткована ЦМБ м. Коростеня, було передбачено проведення вечорів-вшанування до дня народження Т. Г. Шевченка, М. Приймаченко, О. Вишні. Літературні трибуни, реноме, дедукції, натюрморти відбулися в циклі «Плеяда ювілярів». Конкурси митців-декламаторів, прем'єри року, відеопрезентації, поетичні години, вернісажі та літературні вечори були в плані заходів бібліотечних працівників Черняхова, Романова, Народичів, Пулина, Ружина, Чуднова. Літературно-поетичну вітрину та літературний колаж «Палітра великого Кобзаря» підготували і провели в ЦБ Андрушівки.

Виставка-портрет з циклу «Літературний календар місяця» постійно поновлювалась новими іменами письменників та поетів в Малинській ЦБ. Пам'ятна вітрина «Ювіляри. Провідники духовності в Україні» організовано в ЦБ Овруча, проведено мультимедійну презентацію до 205-річниці від дня народження Т. Шевченка. Тут вже третій рік поспіль проводиться фестиваль «Молоде вино», в якому задіяні молоді поети краю. В Коростенській РБ та деяких сільських книгозбірнях для користувачів було підготовлено каскад-інформацію «Українська Лілея» присвячену життю і творчості Лесі Українки, а поринути у світ Кобзаря, прислухатися до його слова мали можливість бажаючі, організованим працівниками ЦБ відео повідомленням «Останній шлях Т. Шевченка в Україні». Ряд цікавих заходів проведено в книгозбірнях Ємільчинщини в рамках акції «І лине над землею Шевченкове слово». Заслуговує на позитивну оцінку робота, в питанні популяризації українського художнього слова, бібліотек м. Новоград-Волинська, Малина, Бердичева, Коростишівського р-ну.

Як видно із вищесказаного, бібліотекарі області багато працюють, щоб залучити якнайбільше читачів до книгозбірень, налагоджують та координують роботу із закладами та установами, що покликані також працювати в цьому напрямку. В першу чергу – це співпраця з представниками місцевого самоврядування ЗОШ, БК, центрами соціального обслуговування, громадськими організаціями, музеями, ветеранськими організаціями.

А в ЦМБ м. Новоград-Волинська вже багато років налагоджені партнерські стосунки із земляцтвом етнічних німців. Для координації спільної діяльності працівники бібліотек вивчають умови побудови ефективного сталого партнерства. Наприклад, у ЦМБ м. Коростеня, з метою інформування громади міста про діяльність ЦБС, реклами та тісної співпраці із партнерами, систематично протягом року готувались рекламні листівки, буклети, плакати, закладки, візитки, статті, інші інформаційні матеріали,

виставки та інтерв'ю для сайту ЦБС, бібліотечного блогу, офіційного Інтернет сайту міста. ЦМБС має близько 30-ти партнерів. Особливим штрихом PR-компанії з діяльності бібліотеки були ювілейні дати ЦМБ (100 років з часу заснування та 40 років організації ЦБС міста). З цим, було розроблено та проведено комплекс заходів в рамках Проекту «1919 – Library Century – 2019». Задля свого іміджу та реклами своїх послуг, як обов'язкових складових кожної бібліотеки, тут створені інформаційні зони, що дають можливість зробити бібліотеки відкритими для користувачів.

Можливість використання сучасних інноваційних технологій дало нову можливість розвитку рекламної діяльності, оновити кількість бібліотечних послуг. Наприклад, в районній бібліотеці Малина була проведена рекламна компанія «Бажаєш бути сучасним? Завітай до бібліотеки», свято «Любись свою бібліотеку, бібліотека любить вас». Над створенням позитивного іміджу дбають в Олевському р-ні. Частими гостями на масових заходах були присутні не лише поети, музиканти, вчителі, письменники, а й представники ЗМІ. Чимало публікацій друкувалось в місцевих періодичних виданнях, блозі бібліотеки «Бібліовіконце Олевщини», сайті міської Ради, сторінках у Фейсбуці. Крім публікацій у місцевих періодичних виданнях роботу бібліотек м. Бердичева місцевою телекомпанією «Роік» було знято 41 сюжет, через мережу Інтернет рекламувалась робота на 5-ти сторінках Facebook. На сторінках місцевих періодичних видань висвітлювалась робота бібліотек Ємільчинського, Малинського, Пулинського, Любарського, Баранівського, Черняхівського, Коростишівського та ін.. районів. Та найбільше інформацію про свою діяльність ЦМБС висвітлено було в МЦБС м.Коростеня: інформаційні стенди, 7 радіопередач, 17 сюжетів телебачення, соціальні мережі та 60 публікацій в пресі.

Як показує аналіз статистичних даних, в книгозбірнях області дещо зросло число «не читачів», втрата інтересу до друкованих видань різних вікових груп та соціальних категорій. Це зумовило в 2019 році провести

цілий ряд заходів щодо цього питання. Так, ЦБ Малинського, Черняхівського та інших районів взяли участь у Всеукраїнському соціологічному опитуванні «Українська молодь: політичні кумири та ідеали», Ружинського опитуванні «Хто читає в бібліотеці?».

«Книгозабезпеченість українською літературою та її вплив на читача» – таке дослідження проведено в ЦМБ м. Коростеня, а в ЦМБ м. Новоград-Волинська, з метою привернення уваги органів місцевого самоврядування до бібліотечних проблем, провели анкетування «Бібліотека в житті громади: йдемо у майбутнє разом». Вивчення оцінки роботи ЦБ у Попільні та якості задоволення запитів відвідувачі залишають у кошику побажань «Ярмарка читацьких думок», а в бібліотеці с. Ходорків діє скринька пропозицій «Прислухаємось до думки читача». З метою вивчення ефективності проведених масових заходів у читальній залі ЦБ Любара створена «Скринька для пропозицій» і час від часу ведеться аналізування побажань відвідувачів. ЦБ міст та деяких районів провели опитування «Що прочитав бібліотекар у 2019 році?» (Малинська ЦБ), «Сучасний бібліотекар: креативність чи традиційність?» (м. Коростень), також проведене ретельне аналізування, вивчення думок, побажань бібліотечних працівників, підведено підсумки.

Аналіз розділу методичної діяльності центральних бібліотек заслуговує на позитивну оцінку. Робота, що надавали методисти-професіонали, відіграла велику роль в діяльності міських та сільських бібліотек. Консультування та професійне зростання кадрів було однією з основних функцій методичної роботи. Як багато років поспіль, пріоритетним напрямом роботи залишилось у 2019р., підвищення кваліфікації бібліотекарів, щоправда, як позитивне, спостерігається їх значне оновлення. Так, в практиці методиста ЦМБ м. Коростеня: Інтернет-презентації-рев'ю, кероване обговорення, фокус-групове дослідження, методичні майданчики, фрістайли, мікси, бібліофреші, методичні вузлики... У роботі методист керується гаслом – «Важливо вже сьогодні робити те, що інші будуть думати завтра», на це націлює і своїх

колег. В її роботі дуже багато цікавого, зокрема на тренінгу «Управління своїм часом» учасники детально ознайомились з методикою планування матриці Ейзенхауера та робили вправи з розрахунками, виявляючи таким чином «поглиначів» часу та визначали шляхи їх подолання. Досить насичену програму містив практикум «Читання, навчання, дозвілля: грані оптимального співвідношення». Для бібліотекарів міста були проведені семінари-практикуми з питань популяризації правових знань, впровадження УДК в практику роботи, робота з людьми похилого віку. В практиці роботи – методичні дні, заняття в школі молодого фахівця, проф-колажі, бібліодні бібліотекаря, виїзні майстер-класи, дні професійного спілкування. Протягом звітного року готувалися місячні циклограми методиста. Працівники ЦМБ взяли участь у міському конкурсі соціальних проєктів, методист захистила цей проєкт, стала переможницею і отримала виграш в 50,0 тис. грн. «Бібліотека на все життя: привабити, зробити читачем, втримати назавжди» – під таким девізом працюють бібліотечні установи міста. Їх робота висвітлюється на сайті ЦБС, міському інформаційному сайті та на сторінці Фейсбук. Широко в пресі було висвітлено святкування 100-річчя від дня заснування ЦМБ. Всі заходи, що проводились в бібліотеці протягом року об'єднував проєкт «Library Century – 2019». Серед них – бібліо-квести, ретро-виставки, бенефіси, фотоколажі...

Оновлені заходи у СПК ЦМБ м. Новоград-Волинська – результат творчого пошуку, нестандартних рішень, креативності бібліотечних працівників. На базі ЦМБ – проведений тренінг «Бібліотека і електронна звітність», практичне навчання «Сучасні аспекти обслуговування користувачів». Впродовж занять учасники працювали над формулою якісного обслуговування «Задоволений читач – успішна бібліотека», взяли участь у навчанні «Microsoft office: можливості і застосування в роботі бібліотек» та веденні єдиної реєстраційної картотеки в електронному варіанті. Проведено на базі філії №5 для працівників шкільних бібліотек

заняття «Впровадження УДК в практику роботи шкільних бібліотек» та надано підбірку матеріалів щодо цього. Як методичний центр, працівники ЦМБ проводять професійні методичні дні, Дні професійного спілкування, працює школа інноваційної майстерності. Форми занять актуальні, наприклад бібліотечні уроки з презентаціями, використання соцмережі та веб-сайту для реклами послуг, створення фотогалереї он-лайн, огляди сервісів і т. п. До того ж, для кожного працівника в МЦБС складені індивідуальні плани самоосвіти, бо вважається, що ефективність функціонування бібліотек залежить від професійної підготовки співробітників. Головним завданням методичної служби МЦБС м. Бердичева також є удосконалення форм і методів роботи, пошук і створення позитивного іміджу бібліотеки та фахівця зокрема. Акцентувалась увага на формування у працівників мотивації участі в проектах різного рівня. Серед основних функцій, крім інших, є аналітична діяльність, яка здійснюється 1 раз в кв.). Націлювалось на анонсування та піар діяльності, відображенні роботи на власних сайтах, в соцмережі, в ЗМІ. Для працівників бібліотек-філій було організовано та проведено День теорії та практики «Я – професіонал», семінар «Діяльність клубів за інтересами у бібліотеках». Протягом звітного року проведено 6 днів професійного спілкування, навчання з медіа грамотності. Методистом проведено анкетування «Професійні якості бібліотекарів з різним стажем роботи», взято участь у соціологічному дослідженні «Українська молодь: політичні кумири та ідеали», Всеукраїнському опитуванні «Що прочитав бібліотекар?» та обласному анкетуванні «Книги, що змінили світ». Заслуговує на увагу діяльність методичної служби Черняхівського району. Методисти-професіонали вивчають проблемні питання своїх бібліотек, умови, в яких вони працюють, спільно з дирекцією відшуковують можливості їх вирішення. Багато цікавого почерпнули учасники семінару «Популяризація української книги: традиції та інновації». В програмі – консультації спеціалістів, практичні заняття, мультимедійна презентація творів-переможців конкурсу

«Коронація слова», анкетування. Практикують в районі виїзні форми навчання на базі книгозбірень, які мають позитивний імідж, естетичний дизайн, паралельно відбувається детальне знайомство з бібліотекою-базою. Такий виїзд відбувся у бібліотеку с. Пекарщина. «Я пропоную свій досвід». У програмі – «Імідж бібліотекаря – запорука успішної роботи бібліотеки», питання бібліотечної статистики та знайомство з новим довідником «Сучасна публічна бібліотека від А до Я». Щомісяця проводяться методичні Дні. Щорічно методичною службою на допомогу сільському фахівцю в серії «Фаховий блокнот» виходить біля 10-ти методичних порад. Бібліотечні питання заслуховуються на засіданні Ради з культурного будівництва та Ради при директорі. В2019р.на цих засіданнях заслуховувались питання збереження книжкових фондів, роль методичної служби в сучасному бібліотечному процесі, бібліотечні установи в реаліях реформ місцевого самоврядування, участь бібліотек в реалізації загальнодержавних та регіональних програм.

Напрацювання методичної служби Малинського району заслуговують окремої похвали. У текстовому звіті за 2019 р. – змістовний і послідовний виклад матеріалу, вишукані форми методичної роботи. Методист-професіонал націлила працівників бібліотек свого регіону працювати під гаслом: «Будь майстром, поетом, художником у справі, яку ти любиш...» (В.Сухомлинський). Реагуючи на зміни в бібліотечній галузі, методичною службою проводиться бібліотечний моніторинг щодо взаємодії бібліотек району з владними структурами та громадськістю. Тут, як і в колег з області, професійне консультування і професійний ріст бібліотекарів – головне. СПК проводилося диференційовано з елементами аналізу, будувалась на інноваційному досвіді, що добре себе зарекомендував, враховувались пропозиції колег. Теми семінарів та практикумів досить актуальні. Ось деякі з них: «Реєструємо бібліотеку в Facebook», «Комп'ютерна грамотність – шлях до професійного зростання», «Мультимедійні презентації у роботі

сільської бібліотеки» та ін. На базі Щербинської бібліотеки проведена виїзна творча лабораторія «Сільська бібліотека: адаптація у часі». Працює при ЦБ школа бібліотекаря-початківця, клуб «Професійна орбіта», проводяться методичні дні (середа), де виконуються всі «забаганки» бібліотекаря від особистих консультацій до практичної допомоги, на годинах професійного спілкування бібліотекарі дізнавались, що нового в бібліосвіті. При методичному відділі відкрито коворкінг-центр для тих, хто хоче самостійно підвищувати свій професійний рівень та працює «Телефонна гаряча лінія» для вирішення нагальних проблем. Цьогоріч, як багато років поспіль, методичною службою ЦБ підготовлено методичні матеріали (найбільша кількість в області) і представлено разом з іншими звітними документами до НМВ ОУНБ ім. О. Ольжича.

Серед широкого кола питань методичної діяльності, які протягом року вдало проводились в Коростенській РБ, СПК відводилось чільне місце. В їх програмі – значущі і необхідні для роботи сільського фахівця питання, а це велика допомога в набутті та оновленні теоретичних знань, удосконалення практичних умінь та навичок, використання їх у практичній діяльності колег. Так, на семінарі-практикумі «Умови успішного функціонування сільських бібліотек регіону» було проведено урок фахівця «Зміни простір бібліотеки – розшир дозвілля користувача», представлено слайд-презентацію бібліотек які створили свої краєзнавчі музеї на практичному занятті. «Бібліотека, користувач – формула успіху». На занятті школи методиста для сільських бібліотек та бібліотек, які входять в Ушомирську ОТГ, проведено триденні заняття з комп'ютерної грамотності, електронної звітності в системі ЕСМаР, практичне заняття по визначенню індексів УДК та ін. Для новопризначених працівників ОТГ проходили заняття на базі «Школи початківця». На допомогу сільському фахівцю у звітному році підготовлено 10 методично-бібліографічних матеріалів. Таку ж кількість матеріалів отримали і сільські бібліотекарі в Коростишівському районі. Тематика їх різностороння і

актуальна. Тут значну практичну роль у СПК продовжили відігравати практикуми, семінари, тренінги, методичні дні. Заслуговує на увагу програма семінару «Бібліотека – платформа для культурного розвитку сільської громади», в якому взяв участь директор народного краєзнавчого музею, який акцентував увагу присутніх учасників щодо координації діяльності в справі краєзнавства. «Робота бібліотек у Фейсбук: ефективна комунікація з громадою» таку важливу на сьогодні тему було розглянуто на Дні професійного спілкування організованого і проведеного в ЦБ, а для новопризначених працівників – практикум «Шлях у професію». Всі сільські книгозбірні району взяли участь у районному конкурсі «Кращий масовий захід», по завершенню якого було підведено підсумки та визначено переможців. З метою реклами бібліотеки та її послуг, сприянню позитивного іміджу в районній газеті було розміщено близько 20 публікацій та 35 масових заходів було висвітлено на веб-сайті міської Ради.

Оперативне реагування на зміни в бібліотечній галузі та підтримку розвитку бібліотечної галузі на місцях здійснено в Попільні. З цим, в СПК були включені питання роботи установ в умовах децентралізації, більш творчого підходу до використання бібліотечних приміщень, презентації діяльності в Інтернеті. В практиці роботи – бібліодні, дні теорії та практики, методичні мікси, конкурси профмайстерності, крос-презентації. Кожна середа місяця – методична.

Крім таких заходів, в ЦБС Олевська проводили інформування старостинські округи про бібліотечні справи, презентаційні дні в школах з іміджевою продукцією як ЦБ, так і сільських філіалів, конкурси серед бібліотек громад. В школі молодого бібліотекаря проведено заняття для завідувачів клубів, на яких покладені обов'язки бібліотекарів. Такі ж навчальні заняття для новопризначених працівників відбулися в Житомирському р-ні «В бібліотечному лиці». До участі в СПК

запрошувались працівники обласних бібліотек та начальник відділу культури РДА.

На базі кращих сільських бібліотек організовують і проводять семінари в Радомишлі. Так, в звітному році семінар «Бібліотека і користувач: практичний досвід обслуговування» відбувся в с. Кичкарі в якому взяли участь і бібліотекарі шкільних бібліотек. Питання комфортності обслуговування користувачів як показник роботи, інформування населення р-ну про Євроінтеграцію, сприяння патріотичного виховання виносилося на засідання Колегії районного відділу культури і туризму райдержадміністрації. А письмовий аналіз планів сільських бібліотек показав напрям їх роботи на наступний рік.

Заслуговують на увагу багаторічні напрацювання методичних служб Любарської та Ємільчинської ЦБ, де діють розгалужені й багатопрофільні системи підвищення кваліфікації. В практиці роботи досвідчених методистів-професіоналів цих систем: семінари-практикуми, стажування, методичні дні, професійні діалоги, творчі взаємообміни досвідом роботи, огляди професійних видань, майстерні професійного зросту, майстер-класи, анкетування, методичні поради. Позитивна оцінка роботи бібліотечних закладів цих районів – результат копіткої роботи методичних служб та керівників установ.